

SAMMENDRAG

Arbeidsgruppe 3 har utredet sammensetningen av og valgordningen til kirkelige organer som en del av det kirkelige demokratiet. Arbeidsgruppen har hatt som utgangspunkt at trossamfunnsloven sier at menighetsrådet skal bestå, at mandatet sier at direkte valg skal vektlegges, at bispedømmerrådet skal bestå, og vi særlig skal utrede sammensetning av et nytt fellesorgan, kalt prostifellesråd. Gruppen har også hatt som oppgave å utrede sammensetningen av og valg til Kirkemøtet og Kirkerådet, og å drøfte en «hensiktsmessig innretning for bispedømmerrådene i en ny organisering».

Arbeidsgruppen har innledningsvis drøftet noen utfordringer det kirkelige demokratiet står overfor, særlig valgdeltakelsen, utfordringene med å få tilstrekkelig antall kandidater til menighetsrådsvalgene, og at det er færre unge i de kirkelige organer enn det kirken selv setter som mål. Gruppen har også drøftet om ombudsplikten skal videreføres. Disse spørsmålene berører ikke valgordningene direkte, men det er likevel viktig å løfte dem frem når det kirkelige demokratiet skal utredes.

Gruppen har hatt som utgangspunkt at Den norske kirke skal være en demokratisk styrt kirke, der alle som sitter i rådene, er valgt av kirkemedlemmer, og at alle stemmer teller like mye. Så tar vi til etterretning at det er noen føringer som ligger til grunn for arbeidet:

- «embete og råd»
- samiske representanter
- representant for døvemenighetene
- andre tilsattes representasjon

Arbeidsgruppen har ikke problematisert døvemenighetenes representasjon, og de samiske representantene, men foreslår en mulighet for at disse representantene kan inngå i antallet folkevalgte medlemmer som det enkelte bispedømmet får i Kirkemøtet.¹ Arbeidsgruppen foreslår å endre representasjonen fra prester og andre tilsatte.

Trossamfunnsloven sier at menighetsrådet skal bestå, og arbeidsgruppen mener at dagens valgordning bør videreføres. At det ikke alltid er tilstrekkelig antall kandidater, er en utfordring, men valgordningen er ikke årsaken. Det er ønskelig med høyere valgdeltakelse, men det er ikke gitt at endringer i valgordningen kan gi en høyere valgdeltakelse. Det bør imidlertid bli enklere å forhåndsstemme.

Arbeidsgruppen har brukt mye tid på sammensetningen av og valg til de nye fellesorganet. Gruppen mener at det er viktig med en tydelig sammenheng mellom menighetsrådene og dette nye organet, og at alle menighetsråd bør være representert der. Dette prostifellesrådet kan velges ved indirekte valg, noe gruppen anbefaler; men det kan også velges gjennom direkte valg, og gruppen presenterer to måter det kan skje på. Prostifellesrådet vil kunne bli et stort organ; det foreslås derfor at det velges at arbeidsutvalg som leder det daglige arbeidet.

Mandatet sier at bispedømmerrådet skal bestå. Arbeidsgruppen har drøftet hva dette vil bety, særlig fordi ordningen med prostifellesråd vil flytte ansvar og oppgaver ut av

¹ Se 7.4.5.1 og 7.4.5.2.

bispedømmerådet. Et annet forhold er om bispedømmerådets medlemmer fortsatt skal utgjøre bispedømmets medlemmer i Kirkemøtet. Et tredje forhold, som vil kunne påvirke valgordningen til bispedømmerådet, er ønsket om å etablere bedre sammenheng mellom organene for lokalkirken og bispedømmerådet. Arbeidsgruppen presenterer derfor ulike valgordninger for bispedømmerådene i den nye organiseringen.

Arbeidsgruppen er klar på at Kirkemøtet bør velges gjennom direkte valg, og at bispedømmet fortsatt bør være valgkrets, særlig fordi vi antar at flere nomineringsgrupper vil stille lister, og da er bispedømmet stort nok til at det kan tas hensyn til alder, geografi og kjønn når listene settes opp. Vi mener at antall medlemmer i Kirkemøtet fra bispedømmene bør stå i et rimelig forhold til antall kirkemedlemmer i bispedømmet, mens det er ulike meninger i arbeidsgruppen om medlemmene av Kirkemøtet også skal utgjøre bispedømmerådet. Arbeidsgruppen anbefaler også at Ungdommens kirkemøte skal velge en representant som blir medlem av Kirkemøtet med alle rettigheter.

En nyordning skal inneholde en god balanse mellom embete og råd, står i mandatet. Arbeidsgruppen har drøftet om dette innebærer at dagens ordning med at prester og andre ansatte velger en representant til bispedømmeråd og Kirkemøtet bør videreføres. Vi mener at soknepresten fortsatt skal ivareta embetet i menighetsrådet, prostens, ev. en annen geistlig, ivaretar dette i prostifellesrådet, og biskopen i bispedømmeråd og Kirkemøtet. Arbeidsgruppen mener at de som i dag utgjør de leke kirkelig tilsatte, ikke bør ha en særskilt representasjon, men bør kunne stille til valg på lik linje med kirkens øvrige medlemmer. Arbeidsgruppen har skissert tre alternative løsninger for representasjon av prester/vigslede:

- 1) Kirkemøtet består av folkevalgte medlemmer og biskopene (ikke særskilt representasjon av prester)
- 2) Kirkemøtet består av folkevalgte medlemmer, elleve prester og biskopene
- 3) Kirkemøtet består av folkevalgte medlemmer, elleve vigslede og biskopene.

Noen av arbeidsgruppens medlemmer mener at prest eller vigslede bør velges av kirkemedlemmene gjennom direkte valg.

Som følge av arbeidsgruppens forslag om endring av sammensetning av Kirkemøtet, foreslår vi også noen endringer i Kirkerådet. Vi foreslår at Kirkerådet bør velges på en måte som sikrer en forholdsmessig representasjon av grupperinger i Kirkemøtet.

Arbeidsgruppen har landet på at det ikke bør være mer enn to direkte valg. Begrunnelsen fremkommer videre i utredningen.